

Rovaniemen Teatteri
Lapin Alueteatteri

Tehtäväpaketti Rovaniemen Teatterin näytelmään Veljet keskenään

Tämä tehtäväpaketti on suunnattu 15–20 -vuotiaalle opiskelijoille, jotka käyvät katsomassa Rovaniemen Teatterin näytelmän Veljet keskenään. Paketissa on ennakkotehtäviä, joilla voi valmistautua teatterikokemukseen ja tutustua näytelmän aiheisiin. Lisäksi on tehtäviä, joilla voi syventää katsomiskokemusta itsenäisesti, keskustellen tai toiminnallisesti. Tehtäväpaketin on suunnitellut Rovaniemen Teatterin yleisötyöntekijä Anne Niskala.

ROVANIEMEN TEATTERI – LAPIN ALUETEATTERI

Lappia-talo • Jorma Eton tie 8 A • 96100 Rovaniemi

0400 282 484 • teatteri@rovaniementeatteri.fi • rovaniementeatteri.fi

facebook.com/rovaniementeatteri • instagram.com/rovaniementeatteri

TILAISUUDET

040 154 5205

maria.manty@rovaniementeatteri.fi

TYÖPAJAT
VIESTINTÄ

0400 893 329

anne.niskala@rovaniementeatteri.fi

040 768 6672

kati.kuha@rovaniementeatteri.fi

TAUSTOITUSTEHTÄVÄT ENNEN ESITYSTÄ

1. Tiedonhakutehtävä

- Näytelmän tapahtumat liittyvät Suomen vuoden 1918 sisällissotaan, jota on kutsuttu monilla eri nimillä. Keskustelu nimestä jatkuu edelleen. Kuinka monta nimeä tiedät?
- Miksi samalla asialla on niin monta nimeä?
- Mitkä olivat Suomen sisällissodan kaksi osapuolta? Mistä nimitykset tulivat?
- Mitkä tekijät johtivat juuri itsenäistyneen Suomen sisällissotaan? Etsi ainakin neljä syytä.
- Kuinka kauan Suomen sisällissota kesti ja kuinka paljon uhreja se vaati?
- Suomen 1918 sisällissotaa sanotaan erityisen veriseksi. Miksi?

2. Näytelmän taustoitus

Veljet keskenään on Rovaniemen Teatterin juhlanäytelmä 100-vuotiaalle Suomelle. Näytelmä saa maailmanensi-iltansa Rovaniemen Teatterissa vuonna 2018. Mieti ja etsi vastaukset seuraaviin kysymyksiin (voit käyttää apuna Rovaniemen Teatterin verkkosivuja www.rovaniementeatteri.fi).

- Mitä tarkoittaa maailmanensi-ilta?
- Kuka on kirjoittanut näytelmän? Mitä tietoja löydät kirjoittajasta?
- Kuka on ohjannut näytelmän? Mitä tietoja löydät ohjaajasta?
- Olennainen tapahtumapaikka näytelmässä on Rovaniemen työväentalo. Mikä on työväentalo? Tiedätkö jonkun työväentalon? Missä käytössä se on nykyisin?
- Millä nimellä kutsuttiin Rovaniemen ensimmäistä työväentaloa? Löydätkö netistä kuvia talosta? Miltä se näyttää? Onko talo vielä olemassa?
- Mitä teemoja odotat Veljet keskenään -näytelmän käsittelevän?
- Millaisen käsityksen saat näytelmästä nettisivujen pohjalta? Herättääkö näytelmä mielenkiintosi? Perustele vastauksesi.

3. Suomen lippu, piirrostehtävä

Tutustu Suomen lipun historiaan (esim. <http://www15.uta.fi/yky/arkisto/suomi80/art4.htm>)
Suunnittele ja piirrä oma ehdotuksesi Suomen lipuksi.

TEHTÄVIÄ TEATTERISSA KÄYNTIIN LIITTYEN

Teatteritekniikka

Millaista teatteritekniikkaa esityksessä käytettiin?

Valitse ennen esitystä yksi teatteritekniikka-osa-alue, johon erityisesti kiinnität huomiota esityksen aikana ja vastaa siihen liittyviin kysymyksiin.

a) Äänet

Millaisia äänitehosteita esityksessä käytettiin?

Mihin äänillä pyrittiin, ja mitä äänillä saatiin aikaan?

Mikä äänitehoste jäi parhaiten mieleesi? Miksi?

Miten äänitehosteet saatiin kuulumaan esityksessä oikeaan aikaan? Kuka siitä huolehti?

Olivatko esityksen äänitehosteet mielestäsi toimivia? Perustele.

Olisitko itse tehnyt itse jotain toisin? Mitä?

b) Valot

Millaiset valot esityksessä oli?

Millaisia tunnelmia valoilla luotiin ja miten?

Kuinka valojen ajaminen (eri valotilanteiden vaihtuminen) hoidettiin ja kuka sen teki?

Miksi teatteritila on musta?

Mikä oli mielestäsi esityksen onnistunein valotilanne? Miksi?

Olisitko itse tehnyt esityksen valot tai jonkin valotilanteen jotenkin toisin? Perustele.

c) Lavastus

Kuka oli lavastanut esityksen?

Millaisista elementeistä lavastus koostui?

Oliko lavastus mielestäsi monikäyttöinen ja miten se muuntui esityksen aikana?

Mitä pidit esityksen lavastuksesta? Perustele.

Mikä oli parasta tai kiinnostavinta lavastuksessa?

Olisitko itse lavastajana tehnyt jotain toisin?

Millaisia rajoituksia lavastukselle on mahtanut aiheuttaa se, että esitys on kiertuenäytelmä?

d) Tarpeisto

Millaisia esineitä (tarpeistoa) esityksessä oli mukana?

Mitkä esineistä mielestäsi olivat teatterin tarpeiston valmistajan itse tekemiä ja mitkä hän on etsinyt muualta?

Mikä esine jäi parhaiten mieleesi ja miksi?

Mitä kaikkea tarpeiston valmistajan on otettava huomioon valitessaan ja tehdessään esineitä teatteriesitykseen?

e) Puvustus

Millainen oli esityksen puvustus? Montako erilaista asua esityksessä oli?

Miten puvustuksella tehostettiin esityksen kerrontaa? Olivatko ratkaisut mielestäsi onnistuneita?

Oliko puvustus mielestäsi toimiva? Perustele.

Miten näytelmän päähenkilöiden, Johanneksen ja Hanneksen, puvustus erosi toisistaan? Mitä sillä haluttiin kertoa roolihenkilöistä?

Mikä oli esityksen mieleenpainuvuin rooliasu? Miksi?

TEHTÄVIÄ NÄYTELMÄN KATSOMISEN JÄLKEEN

1. Mistä näytelmä oli saanut nimensä? Ketä olivat näytelmän veljekset?
2. Mitä teemoja esitys mielestäsi käsitteli? Ovatko ne samanlaisia kuin ennakkoon odotit?
3. Kirjoita yhdellä lauseella, mikä oli näytelmän opetus. Perustele.

Näytelmän kantava ajatus on ajatus tai opetus, jota katsoja tai lukija pohtii näytelmän katsomisen tai lukemisen jälkeen. Perussanoman löytymistä helpottavat seuraavat kysymykset: mitä kirjailija haluaa sanoa näytelmällään, mitä ohjaaja haluaa sanoa näytelmällään tai mistä näytelmässä on kyse.

Yhteen lauseeseen tiivistetty opetus voi olla esim. ”paha saa palkkansa” tai ”joka kuuseen kurkottaa, se katajaan kapsahtaa” tai vaikkapa ”rakkaus on kuolemaakin väkevämpi”.

4. Mistä löytyy näytelmän lopussa pystytetty Vakaumuksensa puolesta kuolleiden muistomerkki? Kuka on suunnitellut muistomerkin?

KATSOMISKOKEMUS

- a) Mikä oli mielestäsi esityksen mieleenpainuvin kohta? Miksi juuri se jäi mieleesi? Mieti ensin parin kanssa ja keskustelkaa sitten koko luokan kesken. Huomaatte varmaan, että ihmisille ovat jääneet mieleen eri kohdat näytelmästä.
- b) Mistä voisi johtua, että eri ihmisille jäävät päällimmäiseksi mieleen erilaiset kohtaukset?
- c) Oliko esityksessä jokin asia, jota et ymmärtänyt tai joka jäi vaivaamaan sinua?
- d) Mikä yllätti sinut esityksessä? Miksi?
- e) Kenelle näytelmä oli mielestäsi suunnattu? Oliko se mielestäsi sopiva katsottava sinulle tai ikäisillesi?
- f) Suositteisitko näytelmää muille ja menisitkö sen perusteella teatteriin uudelleen? Perustele vastauksesi.
- g) Millaisesta aiheesta haluaisit nähdä teatteriesityksen? Miksi?

TOIMINNALLISET TEHTÄVÄT

1. Osapuolten näkökulmat kuuluviin

Jakakaa ryhmänne kahteen osaan: punaisiin ja valkoisiin. Tutustukaa sisällissota-aiheeseen oman osapuolenne näkökulmasta.

Keksikää mahdollisimman monta oman ryhmittymän näkemystä puoltavaa lausetta. Miksi he ovat omasta mielestään oikeassa? Esim. valkoisen puolen lause voi olla: ”turvataan yhteiskuntarauha ja estetään työväestön valtaannousu kitkemällä anarkistiset ainekset” tai punaisen puolen lause: ”veroja ja rasituksia on siirrettävä vähävaraisten hartioilta rikkaiden riistäjien kannettavaksi”.

Muodostakaa kuja, jonka toisella puolella ovat punaiset ja toisella valkoiset. Jokaisella on ainakin yksi ryhmänsä näkemystä puoltava lause.

Kukin oppilas kulkee vuorollaan rauhallisesti kävellen, hiljaa ja omana itsenään kujan läpi. Osapuolten esittäjät sanovat kuuluvalla äänellä ja mahdollisimman vakuuttavasti omia näkemyksiään, kun kujaa kulkeva on menossa ohi heidän kohdallaan. Tarkoitus on eläytyä valkoisen tai punaisen rooliin niin, että pystyy vakuuttamaan kulkijan oman näkemyksensä oikeellisuudesta. Kun esität rooliasi, puolustat oman puolen näkemystä huolimatta siitä, mitä mieltä itse oikeasti olet.

Kun kaikki ovat kulkeneet kujan läpi, keskustelkaa esimerkiksi seuraavista aiheista:

- a) Millaisia lauseita keksitte?
- b) Oliko helppoa vai vaikeaa keksiä lauseita?
- c) Miltä tuntui kulkea kujalla kuullen eri puolten lauseet? Mitkä lauseet vetosivat eniten tai jäivät muuten mieleen?
- d) Mitä mieltä olet osapuolten näkemyksistä?

2. Näytelmän päähenkilö

- a) Kuka mielestäsi oli näytelmän päähenkilö? Miksi?
- b) Kenen puolelle asetuit ja miksi?
- c) Kirjoita päiväkirjamerkintä (noin sivun mittainen) näytelmän henkilönä. Valitse ajankohta ja tilanne, jossa hän kirjoittaa. Eläydy henkilön ajatuksiin ja tunteisiin. Mitä henkilö kirjoittaa vain itselleen? Mitkä ovat hänen salaisimmat toiveensa, pelkonsa ja tavoitteensa?

3. Replikointitehtävä

Kokeilkaa parisi kanssa sanoa toisillenne Johanneksen repliikkiä ”riitaa emme rakenna, rauhaa emme rukoile” mahdollisimman

a) iloisesti	b) vihaisesti	c) väsyneesti	d) sovittelevasti
e) haaveilevasti	f) surullisesti	g) rakastuneesti	h) jännittyneesti

Repliikki on lainattu näytelmään tiedekeskus Arktikumien 100 esinettä, 100 kuvaa -näyttelystä, joka kertoi Rovaniemen ja rovaniemeläisten historiasta vuosilta 1917–2017 sadan esineen ja sadan kuvan kautta.

4. Juoni ja vaihtoehtoiset loput

Näytelmässä tapahtumat etenivät kronologisessa järjestyksessä ja niitä katsottiin jälkeenpäin, ikään kuin takaumina.

- a) Piirtäkää pienryhmissä aikajana, josta selviää näytelmän tapahtumien, päähenkilöiden ja työväentalon kohtalon eteneminen.

Näytelmässä on useita käännteitä. Mikä niistä oli tärkein? Tärkeimmän käänteen jälkeen paluuta entiseen ei enää ole. Etsikää ja merkitkää ratkaiseva käänne aikajanalle.

- b) Keskustelkaa noin viiden hengen ryhmissä ja miettikää, miten tarina olisi edennyt jos ratkaiseva käännekohta olisi ollut toisenlainen.

Valmistakaa ryhmän kanssa pysähtynyt ja äänetön still-kuva siitä, millainen näytelmän loppu olisi voinut olla toisenlaisen käännekohdan seurauksena. Kaikki jäsenet esiintyvät still-kuvassa jossakin roolissa (ihmisenä, eläimenä, huonekaluna, esineenä tai jonakin abstraktina asiana).

Esittäkää still-kuvat koko luokalle siten, että yleisö saa sanoa, mitä he kuvassa näkevät, ennen kuin tekijät paljastavat roolinsa.

VASTAUKSIA

TAUSTOITUSTEHTÄVÄT

- a) vapaussota, luokkasota, kapina, punakapina, torpparikapina, vapaustaistelu, kansalaisseppä, vallankumous, veljessota, vuoden 1918 sota, vuoden 1918 tapahtumat, kevään 1918 tapahtumat

b) heijastelevat eri historiallisten ajankohtien valtapoliittisia ja yhteiskunnallisia suuntauksia sekä ideologisia painotuksia

c) Punaiset ja valkoiset. Suomen sisällissota käytiin Suomen senaatin eli hallituksen ja sitä vastaan kapinoineen Suomen kansanvaltuuskunnan johtamien joukkojen välillä 27. tammikuuta – 15. toukokuuta 1918. Senaatin asevoimina olivat valkoiset joukot ja kansanvaltuuskunnan joukkoina Suomen punainen kaarti, punaiset. Ulkovalloista Neuvosto-Venäjä tuki punaisia ja Saksan keisarikunta valkoisia.
- a) Työväentalo on talo, jonka työväenyhdistys on rakentanut kokoontumistilakseen. Suomessa on yleensä kyse lähinnä sosiaalidemokraattisten ja vasemmistoliittolaisten yhdistysten rakennuksista. Muiden aatteellisten yhdistysten kokoontumistiloista käytetään Suomessa nimitystä seuratalo. Työväentaloja löytyy muistakin Euroopan maista, joissa niistä käytetään nimitystä kansantalo (esimerkiksi Ruotsissa folkets hus).

b) Renkaan talo oli Rovaniemen ensimmäinen työväentalo. Talo paloi Lapin sodassa 1944.

KATSOMISEN JÄLKEEN

4. Wäinö Aaltosen suunnittelema Vakaumuksensa puolesta 1918 kuolleiden muistomerkki löytyy Rovaniemen 3. hautausmaalta Viirinkankaalta (1954).